

Språket i skolan

Hjälp eller stjälp?

ALMEDALEN 7 JULI 2017

¹ BARBRO BRUCE, LEG. LOGOPED, DOCENT I SPECIALPEDAGOGIK

Språkets struktur och funktion

- Fonem – begriplighet i uttal
- Grammatik – mening i berättande
- Semantik – betydelse i budskap
- Pragmatik – språksamspel i sammanhang

Språket är elevernas verktyg

Lyssna

Läsa

Lära

Språket är lärarnas verktyg

Förklara

Inspirera

Värdera

Är språket hjälp eller stjälp?

Hjälp

- Språket bär/ger mening och möjliggör förståelse
- Med språket kan kunskap delas, fördjupas och växa
- Genom att ställa frågor får man veta mer och ju mer man vet desto mer vill man veta

Stjälp

- Ju mindre man förstår desto mindre utsätter man sig för risken att inte förstå
- Ju mindre man kan göra sig förstådd desto färre samtal bjuds man in till

Samsyn och samverkan

Logopedi

- Utredda
- Förstå bakgrund
- Sätta diagnos
- Följa upp

Specialpedagogik

- Samverka och samordna med logoped
- Implementera resultat från utredning till klassrums-pedagogik (extra anpassningar)
- Vid behov upprätta åtgärdsprogram för särskilt stöd

Talspråk (vardagsspråk)

Konkret, här-och-nu

Kontextuellt, relationellt

Kroppsspråket kompletterar

Skolspråk (akademiskt språk)

Saknar stöd från här-och-nu

Skriftspråksliknande, refererande

Abstrakt och ämnesspecifikt

Varför snubblar man på skolspråket?

Ett språkutvecklande arbetssätt i skolan

VAD: ämnesinnehåll & mening

HUR: mångfald & multimodalitet

VEM: samtala & samlära

Förbered skolspråket i talspråket

- Utgå från intressen och erfarenheter
- Bygg upp en förförståelse och en nyfikenhet
- Muntligt samspråkande före självständigt textarbete
- Förankra, funktionalisera och förstärk genom:
  - sammanhang
  - bilder
  - föremål

Modersmålets viktiga roll

Bekräfta och bejaka
kommunikation på
barnens modersmål

Tanketid och talutrymme är viktigt!

Ge utrymme för barn att fundera och
samtala utan att genast värdera!

Det överlägsna kroppsspråket

Gester

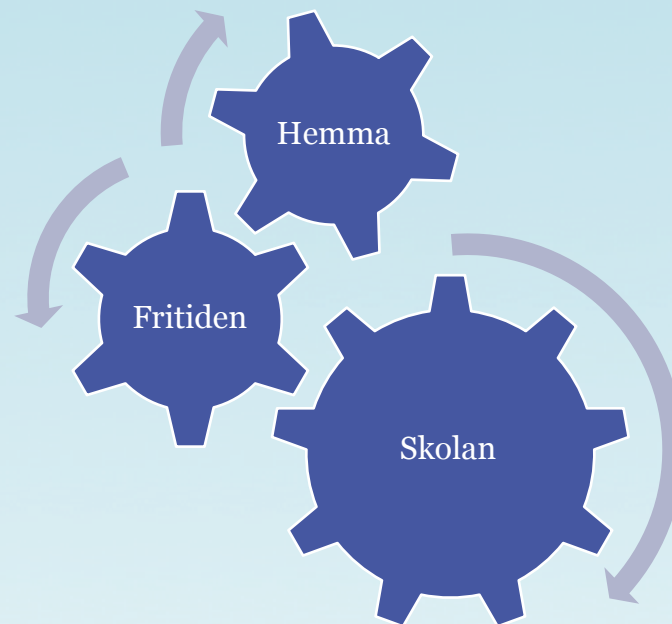
Tecken

Miner

Hållning

Man lär inte bara i skolan,
utan överallt och hela livet! ...
och det är man själv som sitter bakom ratten!

Skolans uppgift är att lägga grunden och ge körkortet!